

ת"פ 50649/07/12 - מדינת ישראל נגד שי משה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 50649-07-12 מדינת ישראל נ' משה ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת, סגנית נשיא ורדה מרוז
מדינת ישראל ע"י עו"ד מורן טרבלסי -
פמ"מ

המאשימה

נגד

שי משה

ע"י ב"כ עוה"ד יאיר גולן

הנאשם

גזר דין

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת הוכחות בריווי עבירות של **לקיחת שוחד** לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); **מרמה והפרת אמונים** לפי סעיף 284 לחוק; **קשירת קשר לביצוע פשע** לפי סעיף 499 (א)(1) לחוק; **הובלת ביצי מאכל שאינן מוחתמות כדין וללא תעודת משלוח** לפי כללים 15(ה) ו-45(1) לכללי המועצה לענף הלול (הסדרת ייצור, מיון ושיווק) תשכ"ח 1968 יחד עם סעיף 69 לחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק) תשכ"ד - 1963 (להלן: "חוק המועצה") ביחד עם סעיף 29 לחוק; **ועשיית מעשה העלול להפיץ מחלה** לפי סעיף 218 סיפא לחוק ביחד עם סעיף 29 לחוק.

העובדות

2. כעולה ממצאי הכרעת הדין ובהתאם לעובדות המתוארות בכתב האישום המתוקן כפי שהוכחו, עובר לחודש ינואר 2012 או בסמוך לו, קשר הנאשם קשר עם אחרים ובהם נאשמים אשר נדונו והורשעו בעבירות דומות בגין הפרשייה דנן (יכוננו להלן: "**חברי הארגון**") להברחת ביצים מזויפות אשר לא עברו הליכי מיון במכונים מורשים על פי דין, בעשרות משאיות, משטחי הרשות הפלסטינאית (להלן: "**הרשות**") לישראל. מדובר בפעילות ענפה ואינטנסיבית, בגדרה הוברחו מיליוני ביצים מזויפות במשך תקופה קצרה של מספר חודשים במהלך שנת 2012. הפעילות התבצעה באורח מאורגן ושיטתי תוך סיכון ממשי של בריאות הציבור בישראל.

3. הנאשם שימש אותה עת בתפקיד רכז מודיעין במועצת הלול והיה אמן במסגרת תפקידו, בין היתר, על מניעת הברחות ביצים מהרשות לישראל וככל שעברו, שומה היה עליו לדאוג לתפיסתן והשמדתן. תפקידו נכנס בגדר הגדרת "עובד ציבור" על משמעותה והשלכותיה.

4. הנאשם היה מעורב בשתי פרשיות שוחד עיקריות, האחת כונתה בהכרעת הדין 'פרשת נשאת' בגדרה הורשע בקבלת שוחד מאדם בשם נשאת, בעל דוכן למכירת ביצים בשוק הכרמל, אשר נקבע כי נתן לנאשם - מבלי שהלה דרש מפורשות - מעת לעת סכום של 1,000 ₪ וכן רכש עבורו מכונת כביסה, כדי שהלה יאפשר לו למכור ביצים מזויפות בשוק, ללא הפרעה או הגבלה. הפרשייה השנייה כונתה 'השותפים', בגדרו הפך לשותף נוסף להברחת ביצים מזויפות הנאשם עם חברי הארגון - מועייד ורוני (להלן: "השותפים"), בגדרו הפך לשותף נוסף להברחת ביצים מזויפות משטחי הרשות לישראל תוך הטיית אמצעי האכיפה כנגד המתחרים. בתמורה לחלקו בהברחת הביצים, קיבל הנאשם מהשותפים ומאלון (אף הוא שותף בשותפות) תשלומי שוחד בסך 7,000 ₪ בשבוע, אשר הצטבר לסכום כולל של כ- 84,000 ₪, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין.

5. בהכרעת הדין, תוארו הסכנות הגלומות בהפצת ביצים מזויפות; מקור האיסור המוחלט לשווק ביצים מהרשות לתוככי ישראל - בהעדר פיקוח וטרינרי על משקי בעלי החיים ברשות ושמירת התנאים הדרושים להובלת הביצים, החזקתן ומיון. ביצים שלא עברו תהליכי מיון ואחסון על פי הדין, עלולות לשאת את חידק הסלמונלה שגורם לתחלואה קשה עד כדי סכנת מוות. רק תהליך מיון קפדני ושמירת הביצים בטמפרטורה מתאימה לאורך תהליך ההובלה, האחסון והמיון מבטיח את תקינותן וכנגזרת - מניעת הסכנה הבריאותית הנשקפת מהן. עוד צוין בהכרעת הדין, כי הברחת ביצים מזויפות משטחי הרשות לתוככי ישראל הפכה ל'תעשייה' שממדיה, למרבה הצער, עצומים, ומכאן, החומרה הרבה שבמעשים בהם הורשע הנאשם.

על הנאשם

6. הנאשם נעדר עבר פלילי, גדל במושב, סיים בגרות חלקית, שירת בחיל התותחנים בצבא ובשל בעיות ת"ש שובץ בתפקיד טבח.

לאחר שחרורו מצה"ל, סייע לפרנסת הוריו בעבודה כנהג טרקטור, ולימים השתבץ בתפקיד רכז מודיעין במועצת הלול. בשל הצלחתו, קודם הנאשם וסמכויותיו הורחבו ובנוסף לתפקידו כרכז מודיעין, הפך גם לאחראי על הפיקוח, תפקיד בעל אחריות שקיבל על עצמו לראשונה בחייו והחזיק בו עד למעידתו בפרשה נושא בכתב האישום.

7. במסגרת עבודתו כרכז מודיעין וכפקח מטעם מועצת הלול, תפקידו המרכזי של הנאשם היה מניעת הברחת ביצים מזויפות משטחי הרשות לשטחי ישראל, בגבולות השטח שבין חדרה לאילת. סמכויותיו הוגבלו למניעת הברחתן לתוך תוככי גבולות מדינת ישראל, שכן יחידת הפיצ"ח מטעם משרד החקלאות אחראית על שוק הביצים בשטחי הרשות.

8. בתוקף תפקידו, הכיר הנאשם היטב את העוסקים בהברחות, היה מעורה ביחסי השותפים לרבות סכסוכים שהתגלעו ביניהם והשכיל לרכוש כוח ומעמד עד להפיכתו לחלק בלתי נפרד ממנגנון ההברחה - שהיה מורכב ויעיל. הנאשם 'זגזג' באורח מניפולטיבי בין שותפיו להברחה, רוני ומועייד, אשר שניהם הורשעו על פי

הודאתם במעשים במסגרת הסדרי טיעון ונדונו לתקופות מאסר ממושכות. הוא השכיל לתת להם תחושת חברות וקרבה אך בה בעת חרחר ריב ביניהם.

9. נקבע בהכרעת הדין, כי בפועל, היה זה הנאשם שהכתיב את קצב הברחת הביצים, הורה אימתי ניתן להבריחן ובאיזו כמות, כמו גם מתי יש לחדול מחשש ל'הצפת' השוק. בכישרון רב הילך הנאשם בין השותפים.

10. למרבה האירוניה, לצד פעילותו העבריינית, עשה הנאשם חיל בעבודתו, הצליח וזכה להערכה בקרב מנהליו. הנאשם שימש בשני תפקידים, פקח ורכז מודיעין. במסגרת עבודתו כפקח, היה הנאשם ממונה על ששה פקחים, אותם הפעיל באורח עצמאי בפיקוח ובתפיסת ביצים מזויפות. הגם שנשא במטלות נוספות, הרי שמניעת הברחות וביקורות בשווקים ובחנויות היו עיקר תפקידו של הנאשם.

מנהל יחידת הפיקוח, מר דרזי, שימש מנהלו הישיר של הנאשם, הטעים את הערכתו אליו כאדם חרוץ ויעיל.

"שי עשה את התפקיד שלו בצורה מאוד טובה, היו הרבה הצלחות, הרבה תפיסות יפות, זה היה בשנים הראשונות של המעבר '07 - '09, היתה עבודה מאוד יפה...שי ביקש מההנהלה להמשיך לעשות את התפקיד של המודיעין יחד עם השטח והיות שעשה זאת מאוד טוב והיו מרוצים אפשרו לו להמשיך" (עמ' 41 פר' מיום 16.9.2013).

כאמור, לצד ההערכה והאמון שקיבל, הוא ביצע את העבירות החמורות.

11. הנאשם ניהל אורח חיים נורמטיבי. הוא נשוי, אב לארבעה ילדים - איש משפחה למופת, מסור לילדיו ונוטל חלק פעיל בגידולם, כך לדברי אשתו, גב' סימה משה, אשר העידה בהתרגשות על תרומתו למשפחתו הגרעינית והרחבה, בדגש על מסירתו להוריה הסיעודיים.

12. הגב' משה תיארה בדאגה רבה את ארבעת ילדיהם בני 15, 13.5, 11 ו-8 אשר כל אחד מהם זקוק לקרבתו ולתמיכתו של אביהם, הנאשם, על רקע בעיות קשות מהן סובלים הילדים, שלא יפורטו בשל צנעת הפרט. יצוין בתמצית, כי שגרת חיי הילדים הופרעה קשות כתוצאה מהפרשייה דנן והם זקוקים לטיפולים נפשיים ולתמיכה בלימודיהם לרבות במסגרות ייחודיות - הכול לדבריה, על רקע הרס וחורבן חיי המשפחה. הגב' משה הוסיפה, כי המשפחה נושאת באות קלון, עקב מעשי הנאשם בקרב היישוב הקטן עג'ור בו היא מתגוררת. לדבריה, בנסיבות אלו, חיונית עד מאוד נוכחות הנאשם לילדיה ולהורים הקשישים של בני הזוג. היעדרותו עלולה לגרום לטראומה של ממש.

לכך, יש להוסיף את המצב הכלכלי הקשה אליו נקלעו, הקושי לגייס כספים לצורך הטיפולים השונים בילדים, היחסים המתוחים בינה לבין הנאשם עקב הפרשייה, ומצבו הנפשי ההולך ומתדרדר של הנאשם.

13. הרב ישראל מאיד אלחדד - רבה של בית שמש, שפך אור נוסף על אישיות הנאשם, כאשר העיד במסגרת

הראיות לעונש, על רקע היכרות בת כחמש שנים, כי הנאשם הוא חבר אמת, המוכן לעזור ולסייע בכל שעה, בעל נתינה גדולה. להתרשמותו, ככל שיוטל עליו עונש חמור, עלול התא המשפחתי אשר התרופף על רקע אירועי כתב האישום - להתפרק.

טיעוני המאשימה לעונש

14. עו"ד טרבלסי, באת כוחה המאשימה, עמדה בהרחבה על חומרת המעשים, המעילה באמון הציבור והפגיעה הקשה בטוהר המידות, לרבות הסכנה הרבה הגלומה בהברחת ביצים. בהתייחסה לחומרת העבירה של קבלת שוחד והנסיבות החמורות בהן בוצעה, הפנתה לתיקון 103 לחוק משנת 2010 אשר העלה את רף הענישה העליון מ-7 שנות מאסר ל-10 שנות מאסר, וכן את הקנס המירבי שניתן להטיל בגינה. בעקבות התיקון בחוק, נדון עניינו של הנאשם בבית המשפט המחוזי.

15. ב"כ המאשימה הדגישה את חריגותו וייחודו של המקרה דנן, אשר גרם להסרת מיליוני ביצים מכל המרכולים בישראל והשמדתן, מחשש לזיופן, בשל הקושי להבחין בין ביצים ששווקו כדין לבין ביצים שזויפו והוברחו.

צרכנים תמימים רכשו ביצים מזויפות בסברם כי הן כשרות לאכילה, על אף שלא כך היו פני הדברים. ב"כ המאשימה הוסיפה, כי נגע הביצים המוברחות והמזויפות עדיין לא תם. בשל הכסף הרב הטמון בתחום זה, מוסיפים ומשתלטים ארגוני פשע על השוק בהיותו "כסף קל".

16. ב"כ המאשימה עמדה על הפגיעה בערך בטחון הציבור. היא הדגישה את האזור הרחב עליו היה אחראי הנאשם, והעובדה שניהל 6 פקחים שעשו את דברו. למעשה, היה הנאשם בבחינת גורם יחיד שיכול היה למנוע את תופעת הברחת הביצים המזויפות, בעטיה הוקמה מועצת הלול. בפועל, לאורך תקופה בת 4 שנים הרס הנאשם את המוסד החשוב הזה, השחית את משאביו ובזבז כספי ציבור - כאשר הפך לשותף בהברחת ביצים ואגב כך הפעיל את ששת הפקחים הכפופים לו (אשר לא ידעו מאומה על פעילותו, הגם שחשדם התעורר בהם, כפי שנקבע בהכרעת הדין).

17. ב"כ המאשימה הוסיפה, כי הגם שהנאשם לא היה אחראי על משק הביצים באזור הרשות, הרי שהיה מעורב בכניסתן של המשאיות ובהן הביצים המוברחות מהרשות לתוככי ישראל, ללא בידוק ביטחוני, כך ביחס ל-72 משאיות שאפשר את כניסתן לישראל, ללמדך על הסכנה הביטחונית הגלומה במעשיו. היא הטעימה, כי פוטנציאל הנזק גלום במעשיו, גם אם אין מדובר בהברחת אמצעי לחימה - שכן, אין ערובה לכך שהמשאיות הללו לא נוצלו אף לצרכי טרור.

18. בהתייחסה לעבירת השוחד - עמדה ב"כ המאשימה על כך שהעבירה תוכננה עם שותפיו לעבירה של הנאשם, בשיטתיות, לאורך זמן וב-72 מקרים נפרדים, תוך ניצול מעמדו.

התובעת עמדה על היקף הפרשייה, שכללה 18 נאשמים, לכל אחד תפקיד וכל כולה מלמדת על בצע כסף. מדובר ב'מפעל' לשיווק והפצה של ביצים מזויפות תמורת שוחד. מהראיות שהובאו עולה, לדבריה, כי 80% משוק הביצים בישראל מזויף.

19. התובעת הרחיבה ביחס לנסיבות ביצוע העבירות - התקופה הארוכה בהן בוצעו, הדרך בה הסתיר הנאשם את פעילותו העבריינית, פגישות בסתר עם מועייד, הימנעות משיחות בטלפון, החזקת טלפון נוסף, מתן התרעה על ביקורי פתע לנותני השוחד, הנחייתם כיצד להערים על הפקחים מטעמו - כל אלו הפכו את חלקו בביצוע העבירות למרכזי. ספק אם בלעדיו היו שותפיו מצליחים להוציא לפועל את מזימותיהם להברחת ביצים.

20. היא עמדה על כך שהתנהלותו של הנאשם הייתה כאחרון העבריינים. מדובר באיש ציבור שמדינת ישראל נתנה לו את הסמכות והכוח, והוא השתמש בכוח לצרכיו, העניש את מי שלא שילם על שוחד, תפס משאיות כדי להפגין את שליטתו בהברחתן, ניהל משא ומתן להגדלת סכום השוחד, ובכלל זה - בפרשיית נשאת, ביקש לקבל מכונת כביסה לביתו. ברגע שתשלום השוחד הופסק על ידי נשאת - הוא הפעיל את סמכויותיו על פי הדין כ'מעשה נקם', החרים את הביצים שבדוכנו והשית עליו קנסות.

אלמלא היה הנאשם נעצר ביחד עם יתר הנאשמים - היה ממשיך במעלליו.

21. בהתייחסה למתחמי הענישה, ציינה התובעת כי גובה סכומי השוחד אינו בעל משקל רב בקביעת מתחמי הענישה, כך על פי ההלכה הפסוקה. בענייננו, קיבל הנאשם בפרשת נשאת 1,000 ₪ בחמש הזדמנויות שונות; מכונת כביסה וכן בשנים 2010 - 2012 קיבל באמצעות נשאת מאלון 7,000 ₪, למצער בהזדמנות אחת. בפרשת השותפות קיבל הנאשם סך של 7,000 ₪ מדי שבוע. דהיינו, סכום השוחד החודשי היה גבוה ממכפלת משכורתו.

22. עונשי המקסימום הקבועים בחוק בגין העבירות בהן הורשע הנאשם עומדים על 10 שנות מאסר בגין עבירת השוחד, 7 שנות מאסר בגין עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה ו- 7 שנות מאסר בגין קשירת קשר לביצוע פשע.

23. ביחס לעבירות השוחד - קיים מנעד רחב של עונשים, החל מעבודות שירות עד שנות מאסר רבות, כל מקרה על פי נסיבותיו. התובעת סמכה טיעוניה על ע"פ 9145.11 **עטא מרעי נ. מדינת ישראל** (פורסם בנבו ביום 1.5.13) - שם, שוטר מג"ב ושני מאבטחים הכפופים לו אפשרו העברת 49 כלי רכב לשטח ישראל (בחלק מהמקרים הועברו ביצים), תוך ניצול תפקידיהם וסמכויותיהם במחסום. העברת הסחורות במחסום נערכה ללא בדיקה ביטחונית כמתחייב; והכל בתמורה לסכומי כסף נכבדים, תוך מודעות לסיכון הבטחוני המובנה במעשיהם (להלן: "**פרשת מרעי**").

בית המשפט המחוזי הרשיע שם את שוטר המג"ב על פי הודייתו והטיל עליו 7.5 שנות מאסר. בערעור לבית המשפט העליון הומתק עונשו ל-6.5 שנים. על המאבטחים הכפופים לו הוטלו 40 ו- 54 חודשי מאסר.

24. התובעת גורסת כי עניינו של הנאשם חמור מפרשת מרעי, בהינתן העובדה ששם דובר על 49 משאיות, ללא תכנון מערך מאורגן, והנאשם שימש כ - ש.ג. מנגד, בעניינו, מדובר על 72 משאיות ובהן הוברחו מיליוני ביצים מזויפות, משך חודשים, תוך תכנון וניהול ההברחה, כאשר הנאשם נושא במעמד בכיר, כעובד ציבור.
25. התובעת הפנתה לעונשים שהושתו על נאשמים נוספים בפרשייה בה עסקינן; איוב, גדי וארטיום, מאבטחים במחסום שומרון, הורשעו בקבלת שוחד והושתו עליהם עונשים כבדים - על איוב 44 חודשי מאסר וקנס בסך 15,000 ₪ בגין עבירת שוחד אחת וזאת על אף שלא שימש כעובד ציבור אלא תיווך בשוחד לשניים אחרים. באותו מועד היה סטודנט, התחתן ואשתו הייתה בהיריון. עונשיהם של גדי וארטיום עומדים על 26 ו-32 חודשי מאסר בהתאמה בהתחשב בהיקף קטן של משאיות שאלו אפשרו את הברחתן בתמורה לשוחד שקיבלו. על מנהלי הארגון - רוני ומועייד הושתו 56 ו- 52 חודשי מאסר בפועל, כשהם נותני השוחד ועל כן על מקבל השוחד לקבל עונש חמור יותר.
26. על יסוד כל האמור לעיל, בקשה התובעת להעמיד את מתחם הענישה בעניינו של הנאשם בגין העבירה של קבלת שוחד בין 5 ל-8 שנות מאסר.
27. ביחס לקנס - טענה התובעת, כי על אף שתיקון 103 מאפשר השתת קנס בגובה כפל 4 משווי טובת ההנאה, הרי שבעניינו, בשים לב לעובדה כי לא נתפסו או חולטו כספים של הנאשמים, להבדיל מנאשמים אחרים בהם חולטו כספים, עתרה להסתפק בקנס 'מידתי' בסך 400,000 ₪.
28. התובעת עמדה על כך שהנאשם ניהל הוכחות, הורשע בהכרעת דין מנומקת ומעולם לא הביע צער או חרטה על מעשיו.
29. לסיכום, עתרה באת כוח המאשימה להשית על הנאשם עונש כולל בגין כלל העבירות בהן הורשע שיעמוד על 9 שנות מאסר, לצד מע"ת וקנס כאמור.

טיעוני הנאשם לעונש

30. עו"ד יאיר גולן, ב"כ הנאשם, אישר בטיעונו לעונש את החומרה שבמעשי הנאשם, שעמדו בסתירה לאחריות ולחובה המקצועית והאתית החלה עליו. מעשיו חתרו תחת חובת האמון שהוא חב לציבור.
- אכן, נטען כי פוטנציאל הנזק הגלום במעשיו רב ובתמורה להם קיבל הנאשם, על פי ממצאי הכרעת הדין, סכומי כסף לא מבוטלים.
31. עם זאת, ביקש הסנגור ליתן משקל מכריע בשיקולי הענישה לפגיעה ההרסנית הצפויה להיגרם לנאשם ולמשפחתו, בדגש על ילדיו הקטנים, אם תושת עליו תקופת מאסר ממושכת לאחר שכבר ריצה 5.5 חודשי

מעצר עד כה. המימד האנושי והטרגי בנפילתו וכישלונו של הנאשם צריכים לבוא לביטוי בשיקולי הענישה.

32. ב"כ הנאשם הפנה לאלמנטים של איזון, מתינות וריסון בקביעת עונשו של הנאשם.

כך, יש לשמור על יחס מידתי בין אשמת הנאשם לחומרת המעשים, מה גם שהמונח "חומרה" הוא מונח יחסי.

33. הסנגור גרס כי יש בהטלת עונשי מאסר על נאשמים שאינם עבריינים והורשעו בעבירות שוחד משום החמרה, בין אם מדובר בעונשי מאסר בעבודות שירות ובין אם בעונשי מאסר לחודשים ספורים, קל וחומר, למספר שנים. הסנגור ביקש להשוות את עניינו של הנאשם לעניינם של אנשי מג"ב, סוהרים, וכיו"ב - אשר עונשיהם על פי ההלכה הפסוקה פחותים מאלו של ראשי ערים שהורשעו בעבירות שחיתות בהיקף של מיליוני שקלים. בנוסף, יש לזכור כי הנאשם לא עמד בראש ארגון ההברחות.

34. הסנגור טען כי אין לאבחן לחומרה את הנאשם, כמקבל השוחד, מנותני השוחד - אלון, מועייד ורוני. לדידו, נסיבותיה המיוחדות של הפרשה דנן, מצדיקות סטייה מהכלל המייחס חומרת יתר למקבל השוחד על פני נותן השוחד, בהיותו עובד ציבור וזאת, לאור היקף הפשיעה הרחב של השותפים, נותני השוחד, אשר יזמו את זיוף הביצים והברחתן, אגב שיחוד רבים אחרים אשר רק חלקם נתפסו והועמדו לדין. לדידו, נגרר הנאשם לסבך הפשיעה, אולם לא היה ממוביליה.

35. לשיטתו, לנאשם היה תפקיד זוט בברשות האכיפה של מועצת הלול ושכרו החודשי היה צנוע למדי. אין מדובר במנהיג, או בבעל משרה בכירה, שנהנה מחיים של כוח והישגים אלא באדם פשוט שבא מרקע צנוע, שהתנסה לראשונה במעמד שהיו בו מעט כוח ואחריות.

אכן, הנאשם שגה, כשל ועליו לשלם מחיר, אולם יחד עמו משלמים מחיר כבד גם אשתו וארבעת ילדיו, המצויים על פי התהום.

36. עוד נטען כי ככל שיוטל עונש ממשי בדמות מאסר בפועל הרי שאין תועלת במיצוי מלוא חומרת הדין. גם במסגרת הענישה ההולמת בהתאם למתווה תיקון 113 לחוק, קיים מדרג בתוכו יש לגלות התחשבות ולמתן את העונש.

37. הסנגור הפנה לנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בהרחבה והדגיש כי ככל שהדבר נוגע לעבירות שוחד, יש לתת משקל רב למעמדו הבכיר של מקבל השוחד ולרוב, מדובר בנאשמים שמעמדם היה רם מזה של הנאשם.

38. הסנגור עתר לראות בשתי הפרשיות בהן הורשע הנאשם משום 'אירוע אחד' לצורך קביעת מתחם הענישה, בהעדר הגדרת המונח "אירוע" לפי תיקון 113 בחוק עצמו.

לעניין זה, גרס כי ההלכה הפסוקה מציבה מבחן של 'מהות' קרי, מקום בו בוצעו מספר עבירות יש לבדוק אם קיים ביניהן "קשר ענייני הדוק". לשיטתו, כאשר בוצעו העבירות על פני תקופה, והנאשם יכול היה לחדול מהביצוע לאחר השלמת כל אחת מהן, ניתן למצוא קשר הדוק ביניהן באופן המצדיק ראייתן כאירוע אחד.

כך, בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מ"י קבע כב' הש' פוגלמן כי אירוע אחד יכול לכלול כמה פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף של זמן, כולל מעשים שונים ביחס לקורבנות שונים ובמקומות שונים, כל עוד הם מהווים מסכת עבריינית אחת.

39. הסנגור הצביע על פסקי דין בהם הוטלו בגין עבירות דומות, עבודות שירות עד לשלוש שנות מאסר, ברף העליון. בנסיבות אלה, ביקש להעמיד את מתחם העונש ההולם בין 12 ל-24 חודשי מאסר.

40. בקביעת העונש הראוי בתוך מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40(יא) לחוק, ביקש הסנגור להתחשב בנזקים הכבדים שנגרמו לנאשם ולמשפחתו עקב הפרשייה ובכלל זה פיטוריו מעבודתו. כן ביקש ליתן משקל לעברו הנקי ולנסיבותיו האישיות שתוארו בהרחבה.

41. עוד עמד הסנגור על החומרה היתרה של העבירות בהן הורשעו חברי השותפות - אשר הקימו את הארגון והפעילו אותו טרם מעורבותו של הנאשם. מדובר במיזם שהוקם על ידם לצורך עברייני מובהק ובגדרו, קשרו חברי הארגון קשרים עם מאבטחים ונהגים לרבות אנשי אכיפה אותם שיחדו. מיזם זה קרם עור וגידים טרם מעורבות הנאשם ובלא זיקה אליו. לצורך ההשוואה, צוין כי חברי הארגון הורשעו בהברחת ביצים מזויפות בהיקף של כ-850,000 ₪ ואילו הנאשם הורשע בקבלת שוחד בסכום של 84,000 ש"ח, ולכך משמעות רבה.

42. הסנגור עמד על זיכוי של הנאשם ממספר עבירות בכתב האישום. כן הדגיש את הטראומה שחווה מעצם הליך החקירה והמעצר הממושך. הסנגור עתר שלא להחמיר עמו בגלל שזעק את חפותו, שכן זכות בסיסית של כל נאשם היא לנהל משפט.

43. הסנגור תיאר את השינוי בנסיבות חיי הנאשם לאחר ששוחרר מהמעצר למעצר בית מלא, בו שהה משך כשנה. כל אותה תקופה, שמשה אשתו כסייעת בגן ילדים והייתה מפרנסת יחידה. מצבה הכלכלי של המשפחה הורע. בתום שנת מעצר בית החל הנאשם לעבוד כנהג טרקטור. ברי, כי לכשיאלץ לחזור לבית הסוהר, יורע המצב הכלכלי אף יותר, כמו גם מצב הילדים, ויש להתחשב בשיקולים אלו, הן ביחס לתקופת המאסר והן ביחס לקנס.

44. הנאשם הוסיף בדברו האחרון כי הוא כואב את ממצאי הכרעת הדין אך מכבד אותם.

אף הוא עתר להתחשב במצבו הכלכלי הקשה ובמצב המעורער והקשה של משפחתו.

כללי - חומרת העבירות

45. קצרה היריעה מלהרחיב אודות החומרה הרבה האופפת את מעשיו של הנאשם.
- התנהלותו מהווה פגיעה לא רק בערכים מוגנים שעניינם שמירה על שלום הציבור, בריאותו ובטחונו, אלא אף פגיעה קשה ביסודות שלטון החוק והמשפט.
46. פסיקה ענפה של ביהמ"ש העליון מורה כי יש להחמיר בענישתם של עובדי ציבור שחטאו בעבירות שחיתות, תוך ניצול לרעה של מעמדם וכוחם, ובעיקר בכל הנוגע לעבירות השוחד והפרת האמונים שהינן בבחינת נגע בגופו של השירות הציבורי, המחייבות ענישה ראויה.
47. בסיס תפקידם של עובדי הציבור מושתת רובו ככולו על אמון הציבור בהם, וככאלה- אמורים הם לפעול ללא דופי ותוך מתן דוגמא אישית להתנהלות תקינה ונקיית כפיים, ועל כן שעה שסרחו, לא כל שכן בעבור בצע כסף, יש בכך כדי להכתיים את המערכת הציבורית כולה (ראו גם: ע"פ 6916/06 **ארמון אטיאס נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.10.2007); ע"פ 5083/08 **הרב שלמה בניזרי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 24.6.09)).
48. על חומרתה הרבה של עבירת השוחד, בעיקר נוכח מעורבותו של עובד ציבור, עמד בימ"ש העליון, בין היתר, בע"פ 3856/13 **שי גוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 3.2.14)-

"עבירת השוחד בגינה הורשע המערער, ובפרט כשזו מתבצעת על ידי אדם המחזיק במשרה ציבורית באשר היא, ואגב תפקידו, נתפסת כבעלת חומרה מיוחדת. התפיסה היא שעבירה זו במהותה מערערת את יסודותיה של השיטה הדמוקרטית, וביניהם האמון של הציבור ברשויות השלטון שהינו 'תנאי בלעדיו אין'. משכך, השתרשה בפסיקה הגישה, לפיה 'מי שהורשע בעבירה של שוחד ראוי לו שישא במאסר בפועל, ולתקופה ממשית' "

כך, הדגיש את חומרתה הרבה של עבירת הפרת אמונים השלובה עבירות השוחד, ברע"פ 3292/15 **שלמה לחיאני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 17.11.15) בקובעו-

"עבירת הפרת האמונים מגינה על שלושה ערכים מרכזיים ויסודיים: אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר המידות של פקידי הציבור, והאינטרס הציבורי עליו מופקד עובד הציבור (דנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ'

שמעון שבס פ"ד נט(4) 385 (2004) (להלן פרשת שבס)). שלושת הערכים הם תנאים בסיסיים לקיומו של שלטון ומנהל ציבורי תקין, וליכולתה של החברה הדמוקרטית לתפקד ולהתקיים... עבירות שמבצע עובד ציבור בעת מלאו את תפקידו פוגעות אנושות במרקם החברתי ומאיימות לפוררו, בכך שמובילות לשחיקה במידת האמון אותו רוחש הציבור לעובדי המנהל ומוסדות השלטון."

49. עוד נקבע בפסיקה כי קיים קשר בין מעמדו של מבצע השחיתות, לבין הענישה הראויה בעניינו, במובן זה שכל שמעמדו של מבצע השחיתות גבוה, ותפקידו רם ונרחב יותר- כך יש להחמיר בענישתו (ע"פ 3575/99 **אריה דרעי נ' מדינת ישראל**, נד (2) 721).

50. בעניינו, שימש הנאשם בעת הרלוונטית כרכז מודיעין ופקח במועצת הלול, כשבמסגרת תפקידו היה אמון על מניעת העברתן של ביצים מהרשות לתחומי ישראל ללא פיקוח וטרינרי, ללא חיסונים נגד סלמונלה ודגימות שאריות חומרים כימיים מסוכנים לבריאות.

51. בהתנהלותו, פגע הנאשם בערכים המוגנים פגיעה ממשית וקשה, חיבל בתהליך הפצת ושיווק ביצים שמטרתו מניעת הפצה של מחלת הסלמונלה, שהינה מחלה המהווה סכנה בריאותית מידית לציבור ואף מסכנת חיים, וכל זאת מתוך מניע כלכלי מובהק ובעבור בצע כסף.

52. עוד באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בהתאם לסעיף 40ט(א) לחוק, יש משקל רב להיקף העצום של המעשים הכוללים העברתן של לפחות 72 משאיות משטחי הרשות לתחומי מדינת ישראל שהכילו כ-10 מיליון ביצים(!).

53. חומרת יתר יש לסכום השוחד, שבעניינו של הנאשם מגיע כדי 84,000 ₪ בגין פרשיית השותפות ואלפי שקלים נוספים בגין פרשיית נשאת, תוך ניצול לרעה של מעמדו כרכז מודיעין. ריבוי העבירות לאורך מספר שנים בשתי הפרשיות - אשר כל אחת מהן ארכה מספר חודשים - מחמיר עד מאוד את נסיבות ביצוע העבירות.

54. ודוק; תפקידו של עובד ציבור הוא להגן על הציבור מפני סכנות צפויות. הציבור והמדינה סומכים עליו כי יפעל למיגור הסכנה. והנה, בתמורה לקבלת שוחד - 'חצה' הנאשם את הקווים וממעמד של מגן על הציבור הפך לעבריין האמון על הפעילות שעל מניעתה הוא אמון. דפוס התנהגות זו דומה עד מאוד לשיתוף פעולה בין שוטרים לעבריינים, עליו נאמר, בין היתר, בע"פ 8238/12 **ארז טלקר נ. מדינת ישראל**:

"חומרת עבירת השוחד, מקבלת משנה תוקף במקרים בהם מדובר בשלמונים ובטובות הנאה אחרות, שאותם קיבל איש משטרה מעבריינים, זאת כאשר איש המשטרה מצווה, מתוקף תפקידו להגן על הציבור מפניהם [...]. בנסיבות אלו קשה להפריז בפגיעה

החמורה באמון הציבור שנגרמת משותפות בין גורמים עבריינים לגורמי אכיפת החוק"

55. הנזק שנגרם אפוא בנסיבות אלה הוא עצום והנזק הפוטנציאלי - אף חמור ממנו.

מדובר בסחורה רבה שהושמדה על אף האפשרות שחלקה היה תקין, אך בשל חוסר היכולת להבחין בין ביצים הראויות למאכל אדם, ושאינן כאלה - הכל בשל מעשי הנאשם ושותפיו. כך, נגרם נזק לרבים על לא עוול בכפם. חמור מזה הנזק שצפוי היה להיגרם מקום בו חלילה היה הציבור לוקה בגופו ובבריאותו בשל הסכנה הגלומה בביצים המוברחות, כמו גם שימוש במשאיות להברחת סחורה נוספת שאין לדעת את טיבה ומטרתה.

בנסיבות אלה, ובעבירות מסוג זה, **קיים אינטרס ציבורי מובהק בהרתעת הרבים** בהתאם לסעיף 40 לחוק.

56. על הצורך בהחמרה בענישה בעבירות מסוג זה לשם התרת עבריינים פוטנציאליים נוספים, השוקלים לנצל לרעה את כוחם ומעמדם, יפים הדברים המפורשים והנהירים שנקבעו ב**פרשת מרעי** -

"...אי אפשר שלא להצביע על השפלות המוסרית שגילה המערער, שוטר, שבעבור בצע כסף הפקיר את משמרתו ואפשר לעבריינים להכניס ארצה משאיות, גם אם האמין המערער שהמדובר בהברחת סחורה, ולא אמצעי לחימה; וגם אם כך היה - פוטנציאל הנזק היה גדול, שכן מי לידו תקע שלא יוברחו מחבלים או אמצעי לחימה, על-ידי שוחרי רע שישמעו על "חגיגת מעבר המשאיות" וינצלוה לצרכי טרור בלא ידיעת המערער ואף בלא ידיעת משחדו. במעשה המערער היה גם משום הפרת אמונים מובהקת; ניתן בו כאיש מדים אמון הציבור והוא הפר אותו ברגל גסה, תוך פגיעה בחוק ובערכים שעליהם חונך ולהם נשבע אמונים. חומרת העבירות מצדיקה ענישה שיש בה חומרה. לא כל שכן כך, כאשר...החליט המחוקק בתיקון בתש"ע לחוק העונשין, להחמיר בעבירת שוחד לעובד ציבור, והעלה את תגית הענישה משבע לעשר שנים...ואכן סבורים אנו כי ראוי להעלות את הרף משמעותית, ובעתיד - ככל שיהיו מקרים נוספים - יש מקום לסדר הגודל של ענישה שקבע בית המשפט קמא; ועוד, כשהמדובר בשוטר ובאיש מערכת הביטחון והחוק המפר את חובותיו ומשמיט את הקרקע מתחת לקיום החוק, נסיבה מיוחדת של הינתן השוחד ל"שומר סף" בטחוני אין סיבה שלא לשקללה. בכגון דא גובר האינטרס הציבורי על השיקול האינדיבידואלי, כמות שציין בצדק בית המשפט קמא ...

מתחמי ענישה

נטילת שוחד והפרת אמונים

57. עיון במדיניות הענישה הנוהגת בפסיקה מעלה כי בכל הנוגע לעבירות השוחד והפרת אמונים נקודת

המוצא היא הטלת מאסרים בפועל, אלא בנסיבות יוצאות דופן (ע"פ 419/92 מדינת ישראל נ' חיים כהן, פ"ד מז(3) 821). ואולם, לא אחת, בהעדר נסיבות מחמירות מחד גיסא וקיומן של נסיבות מקלות מאידך, הטילה הפסיקה עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

להלן דוגמאות מהפסיקה:

פרשת מרעי - כאמור, הורשע המערער ב- 49 עבירות של לקיחת שוחד ו-49 עבירות של מרמה והפרת אמונים וכן, עבירה של עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה. **עונשו הועמד על 6.5 שנות מאסר.**

ת"פ (י-ם) 4514-08-11 מדינת ישראל נ' סלימאן חמוד ואח' (פורסם בנבו, מיום 4.4.12), הנאשם שם הורשע, במסגרת הסדר טיעון, בריבוי עבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים ועשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, בעניין הברחת ביצים מאזור יהודה ושומרון לישראל. הנאשם שירת כקצין בשירות קבע במשמר הגבול, ובשל קשרי ידידות בינו לבין נאשם 2, תושב מזרח ירושלים, בין החודשים אפריל לאוקטובר 2010 הבריחו יחד משטחי יהודה ושומרון לתחום ישראל, במספר רב של הזדמנויות, אלפי ביצים של תרנגולות תוך שהנאשם ניצל את מעמדו כשוטר כדי להקל על המעבר שלו ושל נאשם 2 במחסומים, ובכל ההזדמנויות, למעט אחת, עשה זאת בתמורה לתשלום. **בימ"ש מחוזי השית עליו 4 שנות מאסר בפועל ומאסר מותנה.**

ע"פ 6202/11 מדינת ישראל נ' עמרם קבילו (פורסם בנבו, מיום 23.11.11) - דובר בכתב אישום הכולל 11 אישומים המייחסים לנאשם עבירות שוחד, הפרת אמונים ומתן תעודה כוזבת. הנאשם שימש כראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי באיו"ש ועל פי העובדות המתוארות, בין השנים 2007-2009, נטל שוחד מקבלנים ומפועלים פלסטינאים תמורת יחס מועדף והקלות בהליך מתן אישורי כניסה לישראל בסכום כולל של אלפי שקלים וכן עשרות ק"ג של פירות וירקות, בגדים של מותגי יוקרה, ועוד. סופו של יום הורשע הנאשם ב- 9 אישומים מתוך 11 שיוחסו לו. הושתו עליו 8 חודשי מאסר בפועל בבימ"ש מחוזי, מע"ת וקנס ע"ס 5000 ₪, **ובימ"ש עליון קיבל את ערעור המדינה והחמיר עונשו ל-15 חודשי מאסר בפועל.**

ת"פ (ב"ש) 8119/06 מדינת ישראל נ' סעיד נעים (פורסם בנבו, מיום 4.11.09) - הנאשם שם שימש בתקופה הרלבנטית לכתב האישום כקצין המודיעין בכלא "אשל", במסגרת שב"ס, קיבל שוחד בסך 14,905 ₪ מאסיר שריצה תקופת מאסר בכלא באותם ימים והורשע בלקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים. **בימ"ש מחוזי השית עליו 7 חודשי מאסר בפועל ו-21 יום בניכוי ימי המעצר, מע"ת וקנס בסך 10,000 ₪.**

ע"פ (י-ם) 4455/09 אופיר לוי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, מיום 24.9.09) - המערער הורשע בלקיחת שוחד ובמרמה והפרת אמונים, עבירות לפי סעיפים 290 ו-284 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בשל כך שבעת ששימש כשוטר וכמפקד צוות במשמר הגבול, התנה את מעבר המתלונן במחסום בו הוצב במתן שוחד של שלוש חפיסות טבק שהיו באמתחת המתלונן כחלק ממרכולתו. על המערער **נגזרו ארבעה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מע"ת וקנס בסך 7,000 ש"ח.** הערעור שהגיש נדחה.

רע"פ 6403/05 **מאיר אטיאס נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.07.2005)-הנאשם שימש כבוחן רכב מטעם משרד הרישוי. לאחר שנהג ביקש לשנות את מספר המנוע שהופיע ברישיון רכב של משאית, הנאשם התנה את הרישום בכך שהנהג ישלם לו 400 ש"ח וזאת אף חרף אי קיום כל התנאים הנדרשים לרישום, ולבסוף שילם לו הנהג 300 ₪. בית-משפט השלום החליט להימנע מהרשעה וקבע, כי המבקש יהיה בפיקוח שירות המבחן למשך שנה ויבצע עבודות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות. בימ"ש המחוזי מצא להרשיעו בעבירה של לקיחת שוחד והחזיר את התיק לבית-משפט השלום שם **נגזרו עליו 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מע"ת והתחייבות כספית בסך 25,000 ₪.**

בית-המשפט המחוזי דחה את ערעור הנאשם בקובעו, כי העונש שהוטל הוא קל ואף "מופרז בקלותו". רשות הערעור נדחתה אף היא.

ת"פ (ת"א) 9644/04 **מדינת ישראל נ' טביצקי בנימין** (פורסם בנבו, מיום 12.7.06)- הנאשם עבד כראש מדור חיובים בעיריית תל-אביב והיה אחראי על קביעת היטלי פיתוח וחיובים בגין עבודות פיתוח שביצעה העירייה. בתקופה שבין 2001 ל- 2004, הפחית שלא כדין גובהם של חיובים בחמישה מקרים, כשבארבעה מהם עשה זאת תמורת שוחד. ההפחתה היתה בסך כולל של 1,118,064 ₪ וסכומי השוחד היו לפחות 35,000 ₪. בימ"ש השלום **השית עליו 15 חודשי מאסר בפועל, מע"ת, קנס בסך 15,000 ₪ וחילוט 52,000 ₪ שנתפסו.**

רע"פ 6186/06 **אתי שלו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 27.6.06) - הנאשמת עבדה כפקידת רישוי נשק במשרד הפנים בעפולה. במספר מקרים במהלך השנים 1991 - 1994 קיבלה שוחד מאזרחים שונים בתמורה למתן רישיונות לנשק. לבסוף הורשעה בלקיחת שוחד והפרת אמונים ודינה נגזר **לשישה חודשי עבודות שירות, מע"ת וקנס בסך 10,000 ₪** (ערעוריה על הכ"ד נדחו).

ת"פ (ב"ש) 35113-05-10 **מדינת ישראל נ' מוניר חלב** (פורסם בנבו, מיום 29.5.11) - הנאשם שירת כקצין שב"ס, בתפקיד מנהל אגף בכלא קציעות. לבקשת אסיר בטחוני, חבר ארגון חללי אלאקצה, קיבל הנאשם מידיה של אשתו טלפון נייד והעבירו לאסיר וכן העביר שקית שהכילה בין חמישה לשבעה טלפונים ניידים, והבריח אותם לאסיר במספר הזדמנויות, כשתמורת מעשיו קיבל הנאשם \$6,000. **בימ"ש מחוזי השית עליו 20 חודשי מאסר בפועל.**

ת"פ (מחוזי י-ם) 441-09 **מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים נ' אברהים גאנם** (פורסם בנבו, 17.06.2010) - הנאשם שימש כמפקד מחסום שועפט וראס-חמיס, קשר קשר לבצע הברחות דרך המחסומים, כשה"כ תוך פחות מחודש העביר 103 שוהים בלתי חוקיים ועשה ניסיון להעביר עוד 80 שוהים בלתי חוקיים - הכל תמורת בצע כסף וטובות הנאה.

הנאשם הורשע בשבע עבירות שוחד, שמונה עבירות של סיוע לעבירה לפי חוק הכניסה לישראל ועוד שני ניסיונות לכך, בשבע עבירות של סיוע להסעה שלא כדין, בעשר עבירות של מרמה והפרת אמונים ובעוד שני מקרים של שיבוש מהלכי משפט ובעבירה אחת של גילוי בהפרת חובה. **הושתו עליו 40 חודשי מאסר, מע"ת וקנס ע"ס 5,000 ₪.**

58. בהתאם לפסיקה הנוהגת יש לציין את עונשיהם של יתר המעורבים בפרשה, אשר חלקם לא נדונו ביחד עם הנאשם באותו כתב אישום. כך, בת"פ (מרכז) 50614-07-12 **מדינת ישראל נ' אלון מנע** (פורסם בנבו, מיום 9.7.13), נדונו הבודקים הביטחוניים במעבר 'חוצה שומרון', כשאחד מהם, גנטו מהרט (נאשם 3) היה מעורב ב-28 הברחות לפחות וקיבל שוחד בסכום של 19,900 ₪; והשני, ארטיום בורצ'ק (נאשם 4) היה מעורב ב-12 הברחות לפחות וקיבל שוחד בסכום של 7,000 ₪ (סך 500-700 ₪ עבור כל משאית). הנאשם 1 (אלון מנע) באותו כתב אישום דאג להעמסת המשאיות בשטחי הרשות, וקיבל שוחד בסך 13,000 ₪ בממוצע בעבור כל משאית, ובסך הכול סכום של 947,517 ₪.

59. הנאשם 1 הורשע בלקיחת שוחד, מתן שוחד, קשירת קשר לביצוע פשע, שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, שימוש במרמה ערמה ותחבולה, שימוש במרמה או תחבולה במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, והוצאת טובין מהאזור ללא היתר.

נאשמים 3 ו-4 הורשעו בנוסף אף בשיווק ביצים שלא כדין, הובלת ביצי מאכל שאינן מוחתמות כדין וללא תעודת משלוח, יבוא מוצרים מבעלי חיים ללא היתר.

על אלון מנע הושתו 52 חודשי מאסר בפועל, מע"ת, קנס בסך 108,000 ₪, והתחייבות בסך 1,000,000 ₪. כמו כן חולט בעניינו סך 216,000 ₪ מתוך הכספים שנתפסו בכספת ביתו ושתי משאיות בבעלותו.

על גנטו מהרט הושתו 32 חודשי מאסר בפועל, מע"ת, וקנס בסך 15,000 ₪, כמו גם חילוט 15,000 ₪.

על ארטיום בורצ'ק הושתו 26 חודשי מאסר בפועל, מע"ת וקנס בסך 7,000 ₪, כמו גם חילוט 7,000 ₪.

60. יוער כי על נאשם 2 בכתב האישום בתיק הנוכחי (איוב זגייה), ששימש אף הוא עובד ציבור בהיותו בודק ביטחוני ביחד עם הנאשם, כשהיקף השוחד בעניינו עמד על סך 15,000 ₪ אולם הורשע אף בעבירות נוספות שעניינן מרמה זיוף ועבירות מס, הושת במסגרת הסדר טיעון סגור עונש מאסר של 41 חודשים, מע"ת, קנס בסך 15,000 ₪ וחולט סכום של 15,000 ₪.

61. **מעיון בפסיקה הנ"ל, כמו גם בעניינים של יתר המעורבים כאמור בפרשה, עולה כי מתחם הענישה בגין עבירות שוחד והפרת אמונים, נע בנסיבות אלה, ונוכח ריבוי העבירות בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל וקנס הנע בין 20,000-50,000 ₪.**

מעשה שיש בו כדי להפיץ מחלה והובלת ביצי מאכל שלא כדין

מדיניות הענישה בגין עבירות של הובלת ביצי מאכל שלא כדון ועשיית מעשה שיש בו כדי להפיץ מחלה נעה בין מאסר לריצוי בעבודות שירות למאסר קצר בפועל, בשים לב להיקף הביצים המובלות ולריבוי האישומים. להלן סקירת פסקי דין רלבנטיים:

ת"פ (שלום י-ם) 5689/07 **מדינת ישראל נ' יהודה (בן סולומון) אוחיון** (פורסם בנבו, 03.01.2010)-בגין הרשעת נאשם בעבירות של מעשה העלול להפיץ מחלה, שיווק ביצים שלא כדון והובלה והחזקה של ביצי מאכל שאינן מוחתמות וללא תעודת משלוח **נגזרו עליו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, מע"ת, וקנס בסך 30,000 ₪** (עבודות השירות הופקעו למאסר בפועל בבימ"ש העליון במסגרת רע"ב 2112/03 בשל מעצרו ומאסרו בתיק אחר).

עפ"ג (ב"ש) 35986-03-14 **אליהו אברהם נ' מדינת ישראל משרד החקלאות** (פורסם בנבו, מיום 26.5.14)- המערער הורשע ב- 33 אישומים שעניינם שיווק ביצים שלא כדון, עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, הובלת ביצי מאכל שאינן מוחתמות, ויבוא מוצרים מבעלי חיים ללא היתר, שנעברו בשנים 2008-2013. בית המשפט השית עליו עונש של 24 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס בסך 65,000 ₪ והתחייבות בסך 20,000 ₪. **בימ"ש המחוזי קיבל את ערעורו והקל את עונשו ל - 10 חודשי מאסר בפועל, מע"ת, וקנס ע"ס 40 אלף ש"ח.**

ע"פ (מחוזי ירושלים) 8912/04 **חברת ביצת הכסף בע"מ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 02.07.2007)- המערער הורשע בעבירות של מעשה העלול להפיץ מחלה, זיוף, שיווק ביצים והובלה בלי תעודת משלוח. בבימ"ש השלום הושתו עליו חמישה חודשי מאסר בפועל ובהחלטה משלימה נקבע כי **מחצית התקופה תהיה לריצוי בפועל ומחציתה בעבודות שירות, מע"ת וקנס בסך של 50,000 ₪. על החברה בבעלותו הוטל קנס בסך 50,000 ש"ח.**

בערעור **הקל בימ"ש המחוזי בעונשו של המערער כך שמאסר של 5 חודשים ירוצה כולו בעבודות שירות, ויתר המרכיבים נותרו על כנם.**

ת"פ (שלום פ"ת) 44532-11-11 **מדינת ישראל נ' דימיטרי איסטחרוב** (פורסם בנבו, 05.03.2012) - הנאשם הורשע בעשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, בשיווק ביצים שלא כדון, בהובלת ביצי מאכל שאינן מוחתמות וללא תעודת משלוח ובייבוא מוצרים מבעלי חיים ללא היתר כשהוביל ברכב ב-19 הזדמנויות שונות, עשרות אלפי ביצים. **הושת עליו מאסר בפועל למשך 5 חודשים, מע"ת, התחייבות וקנס בסך של 40,000 ₪.**

עולה כי מתחם הענישה בגין עבירות אלה בלבד, בנסיבות אלה, נע בין 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 10 חודשי מאסר בפועל וקנס הנע בין 20,000-40,000 ₪.

64. בגין עבירת קשירת קשר, קיימת קשת רחבה של ענישה, ובכלל זה פסיקה המטילה מאסר בן 15 חודשים (ראו: ת"פ (י-ם) 400/09 מדינת ישראל נ' סאד עיסאווי (פורסם בנבו, מיום 9.12.09) ואף שנתיים מאסר בגין הרשעה בעבירה זו בלבד (ראו: תפ"ח (ב"ש) 1179/08 מדינת ישראל נ' נוראיר פידיניאן (פורסם בנבו, מיום 22.2.10)).

עם זאת, עיון במדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי המתחם בעבירה זו נע בעיקרו בין מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל.

'אירוע אחד' או מספר אירועים

65. האם בנסיבות המתוארות מדובר במספר אירועים נפרדים, או במסכת אירועים אחת כוללת, כטענת הסנגור?

נקבע בפסיקה כי כאשר מדובר בפרשה פלילית רבת היקף, תלוי הדבר בנסיבות המקרה ובמבטו הכולל של בית המשפט על הפרשה, כששומה עליו לשקול אם להיכנס ל"פרטנות חשבונאית" או לקבוע שורה תחתונה ראויה (דנ"פ 2999/16 ערן מזרחי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, מיום 22.5.16)).

עוד נקבע בפסיקה, כי עבירות שיש ביניהן 'קשר ענייני הדוק' יחשבו ל"אירוע אחד" (ע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.10.2014)).

66. בענייננו, אין חולק כי מדובר בריבוי עבירות שבוצעו במועדים שונים כאשר בין שתי הפרשיות - פרשיית נשאת ופרשיית השותפות - קיים פער של שנים, הראשונה אירעה בשנים 2009 - 2010 והשנייה, במהלך שנת 2012. לכאורה, יש בעובדה זו כדי לתמוך בקיומם של שני אירועים אשר יש לתחום את הענישה ביחס לכל אחד מהם. ברם, בחינת שתי הפרשיות מלמדת על המשותף ביניהן, שיש בו חרף חלוק הזמן, כדי להצביע על 'אירוע אחד' - כך דפוס הפעולה של הנאשם זהה בשתי הפרשיות, אשר בשתייהן ניצל את מעמדו לצורך הברחת ביצים מזויפות משטחי הרשות לישראל, בשתייהן הוברחו הביצים בכלי רכב שזהותם הייתה ידועה לו, ובשתי הפרשיות קיבל הנאשם תמורה כספית, כאשר בפרשיית נשאת, משכנס אלון לתמונה, דפוס הברחה היה זהה ואף סכום השוחד היה דומה, בסך 7,000 ש"ח בכל פעם. אלון הוא הדמות המשותפת לשתי הפרשיות.

67. עובדות אלה מלמדות על 'קשר ענייני הדוק' בין הפרשיות, המתיישב עם הגדרת "אירוע אחד" כאמור בסעיף 40ג(א) לחוק (בשים לב לשוני באירוע המתואר באישום 13) ובהתאם לפסיקה הנ"ל.

לפיכך, יש לקבוע מתחם ענישה אחד לכל העבירות בהתאם למתחמים הנפרדים כפי שנקבעו לכל אחת מהן.

68. בנסיבות אלה, ונוכח המתחמים שנקבעו לעיל, ובכלל זה העונשים שהושתו על יתר המעורבים בפרשה שעניינם נדון, מתחם העונש ההולם הכולל לאישומים הנ"ל בענייניו של הנאשם יעמוד על 24 עד 54 חודשי מאסר בפועל וקנס הנע בין 25,000-60,000 ₪.

מייתר העבירות והאישומים המפורטים בכתב האישום - זוכה הנאשם כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

69. בהתאם לסעיף 40א לחוק, יש להתחשב בעברו הנקי של הנאשם אשר עד לאירועים נושא כתב האישום, ניהל אורח חיים נורמטיבי לחלוטין (סעיף 40א(11) לחוק).

70. בנוסף, ראוי להתחשב בחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות בשנים 2009-2010 ובשנת 2012 (סעיף 40א(10) לחוק), הגם שהעילה לחלוף הזמן, מקורה בנאשם שביכר לנהל הוכחות עד תום בהתאם לזכויות הקנויה לו בדין לעשות כן. דא עקא, בנסיבות אלו, אין לזקוף לקולה את חלוף הזמן (סעיף 40א(6) לחוק).

71. לכך יש להוסיף את העובדה לפיה בחר הנאשם שלא להודות ולהביע חרטה אף לאחר מתן הכרעת הדין, הגם שזכותו לעשות כן. עם זאת, לעמדתו זו יש משמעות במסגרת שיקולי הענישה בהתאם לחוק (סעיף 40א(4) לחוק).

72. לצד שיקולים אלו, ראוי להתחשב בהיות הנאשם כאמור בעל משפחה, נשוי ואב לארבעה ילדים קטינים, התלויים באביהם וזקוקים לו, בייחוד לנוכח מצבם הנפשי והרגשי הקשה של הילדים. ברי כי לעונש המאסר שיושת עליו השלכות ברורות על ילדיו ועל רעייתו. אולם, שיקולים אלו נדחים בעיקרם לנוכח האינטרס הציבורי הדורש החמרה בענישה בעבירות אלה, מטעמי הגנה על ביטחון הציבור ובריאותו (סעיפים 40א(2) ו-3 לחוק). בעניין מרעי שלעיל התייחס בימ"ש העליון באומר-

"...אכן, אין ספק שחיינו של המערער נפגעו, וצר על זאת - אך בבחירתו לעבור עבירות אלה הביא לידי כך."

וכן, דברי פרופ' קרמניצר אודות הערך המוגן בעבירות שוחד:

"הערך החברתי המוגן באמצעות העבירות שעניינן שוחד לעובד ציבור הוא עצם פעולתו התקינה של המנהל הציבורי. המטרה הראשונה היא להבטיח שפעולתו של המנהל הציבורי תשקף את רצונה האמיתי של המדינה, כלומר תהיה מכוונת להגשמת האינטרסים והמטרות של המדינה תוך הבאה בחשבון של שיקולים ענייניים ושל שיקולים ענייניים בלבד... חשיבות פעולתו של המנהל הציבורי היא גדולה, שכן בלעדיה לא ייתכנו חיים חברתיים מסודרים, ולפיכך מגינים באמצעות עבירות השוחד לא רק על תקינות פעולתו של המנהל הציבורי, אלא גם על יוקרתו של המנהל בעיני הציבור ועל האמון שהציבור רוחש לו כתנאים הכרחיים לפעולתו" (האם חסרי עבירות אנחנו? משפטים י"ג (תשמ"ג-תשמ"ד) 159 בעמ' 161-162).

על כך, אין מה להוסיף.

סוף דבר - קביעת העונש בתוך המתחם

73. עברו הנקי של הנאשם נזקף לזכותו בקביעת העונש במתחם. המחיר הכבד שנגזר על משפחתו לשלם בגין מעשיו - מצער עד מאוד ויילקח בחשבון, אולם היה על הנאשם לשקול צעדיו טרם ביצוע המעשים ולקחת בחשבון את המחיר שהוא ומשפחתו עלולים לשלם. האינטרס הציבורי גובר במקרה זה על האינטרס האישי ובכלל זה - אינטרס המשפחה.

74. הנאשם נמנע מלהביע צער או חרטה על מעשיו. זו זכותו אולם יש לעמדתו משקל בשיקולי הענישה. לא נמצאו אפוא נקודות זכות רבות שראוי לזקוף להקלה בעונש. המעשים בהם הורשע הנאשם חמורים מאוד. הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים, ובהם שלטון החוק, שמירת אמונים והגנה על בריאות הציבור - נפגעו באורח קשה. חומרת יתר יש לייחס לזמן הממושך בו בוצעו המעשים, לתכנון, לארגון ולניצול המעמד והכוח של הנאשם בתוקף תפקידו כפקח ורכז מודיעין. ברי כי היה מודע היטב להשלכות מעשיו, שהרי מלכתחילה הוכשר למנעם.

75. עם זאת, אתחשב בעונשים שהושתו על שותפיו לעבירות, אשר פעילותם הייתה ממושכת יותר והיקפיה הכספיים היו גדולים לאין ערוך מהכספים ששולמו לנאשם. חומרתם של אלו מאזנת את הכלל לפיו, עונשו של מקבל השוחד צריך להיות חמור יותר מנותן השוחד. בהתחשב בכל אלו, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

• **48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, אשר מתוכם ינוכו ימי מעצרו.**

• **קנס בסך ₪ 26,250 או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 15 תשלומים שווים ורצופים החל מתאריך 1.4.18 ובכל 1 לחודש שלאחריו. אי פירעון אחד התשלומים יעמיד את מלוא היתרה לפירעון מיידי.**

• **מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים משך 3 שנים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה בה הורשע, למעט עבירה של קשירת קשר לביצוע עבירה, אשר בגינה יעמוד התנאי על 3 חודשי מאסר משך 3 שנים.**

73. זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ז חשוון תשע"ח, 6 נובמבר 2017, במעמד הנאשם ובאי כוח הצדדים.

**ורדה מרוז, שופטת
סג"נ**